

Motion till riksdagen

2005/06:Fö236

av Anita Sidén och Anna Lilliehöök (m)

Militära utmärkelser

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utmärkelser till svenska och utländska militärer samt omprövning av 1962 års beslut.

Motivering

Under det senaste årtiondet har svensk militär i allt större utsträckning kommit att användas i internationella uppdrag, såväl i FN-tjänst som under annat befäl.

Behovet av en jämkning av inskränkningarna i senaste lydelsen av Kungl. Maj:ts ordenskungörelse, SFS1995:1025, påtalades redan i motioner till riksdagen 1985/86:Fö315 och 321. Förslagen, främst avseende belöningar inom Försvarmakten, tillstyrktes av överbefälhavaren (KU 1986/87:16 med FöU 1986/87: 2y), men föranledde inte något riksdagsbeslut.

Ämnesområdet behandlades i motionerna 1986/87:K816 och 1987/88:K720. Den senare motionen avser den okontrollerade förbistringen i bärandet av dekorationer till uniform medan den förra motionen avsåg ett förnyat ianspråktagande av Svärds- och Vasatecknen samt Svärds- och Vasamedaljerna. Dessa är inga egentliga ordensvärdigheter och kan således undandras ”ordensförbudet” i likhet med Serafimermedaljen (jämför motion 1991/92:K812 sidan 2).

Det har tidigare ansetts olämpligt, senast bekräftat av Kungl. Maj:t i statsrådet år 1962, att använda de speciella krigsutmärkelserna, då riket inte befinner sig i krig. För tapperhet i Kongo kom därför på 1960-talet i stället Vasamedaljen till användning; jämför general Nils Skölds bok *Med FN i Kongo*, Stockholm 1994 sidan 264.

Under senare år har även inom Försvarmakten dryftats frågan om adekvata utmärkelser till utländska militärer som gjort personliga insatser för svenska enheter i utlandstjänst. Visserligen kan värdighet inom Kungliga Nordstjärneorden med Nordstjärnemedaljen (jämför motion 1985/86:K811)

Fel! Okänt namn på

därvidlag ifrågakomma. Denna kan förlänas såsom ”protokollsorden” men saknar fullständig ömsesidighet och militär anknytning.

Statliga myndigheter har alltid haft förslagsrätt till officiella utmärkelser, förlänade antingen i ordenskapitel eller i konselj. Därför vore det olämpligt och traditionsvidrigt att låta instifta en ”halvofficiell” medalj med konungens bild och kunglig krona att i likhet med vissa korporationer och organisationer utdelas av överbefälhavaren.

Tider förändras och Sverige har i ökad utsträckning blivit en aktör på den internationella arenan. Svenska förband sätts in i fredsbevarande och fredsframtvingande operationer. Detta sker under krigsliknande situationer. Mot bakgrund av denna förändrade situation borde det ånyo prövas om inte krigsutmärkelserna ”Tapperhet i fält” och ”Tapperhet till sjöss” från 1789 skulle kunna användas. Krigsutmärkelserna finns i guld respektive silver. Ett alternativ till detta skulle kunna vara att använda Svärdsordens krigsutmärkelser.

Stockholm den 4 oktober 2005

Anita Sidén (m)

Anna Lilliehöök (m)